

Τὸ Σύνδρομο
τῆς
“Νέας Ἐποχῆς”...

...καὶ ἡ Ἐλπίδα
τῆς
᾽Ορθοδοξίας μας

«Λάμπας ἐν τῇ Αἰγύπτῳ φωτισμὸν ἀληθείας, ἐδίωξας τοῦ ψεύδους τὸ σκότος·
τὰ γὰρ εἰδῶλα ταύτης Σωτήρ, μὴ ἐνέγκατὰ Σου τὴν ἰσχὺν πέπτωκεν...»

■ «Πολλὲς φορές ἀκούσια τὰ χρησιμοποιοῦμε»

Σύμβολα τοῦ Ἀποκρυφισμοῦ ποῦ θὰ συναντήσετε στὴν καθημερινότητά σας* Β' Μέρος

Ῥυνεχίζοντας τὴν καταγραφή συμβόλων ποῦ θὰ συναντήσετε στὴν καθημερινότητά σας σημειώνουμε τὰ ἑξῆς:

8. Ὁ ὀφθαλμὸς

Ὁ συμβολισμὸς τοῦ ὀφθαλμοῦ, ὅπως αὐτὸς χρησιμοποιεῖται στὸν ἀποκρυφιστικὸ χῶρο, στηρίζεται σὲ μία φράση τοῦ Πλωτίνου, ὁ ὁποῖος ἀναφέρει, ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς δὲν θὰ μποροῦσε νὰ δεῖ τὸν ἥλιο, ἐὰν κατὰ κάποιον τρόπο, δὲν ἦταν ὁ ἴδιος ἥλιος. **Ἐπειδὴ** ὁ ἥλιος εἶναι ἡ πηγὴ τοῦ φωτὸς καὶ τὸ φῶς εἶναι σύμβολο τῆς εὐφυΐας καὶ τοῦ πνεύματος, ἡ λειτουργία τῆς ὀράσεως ἀντιπροσωπεύει μία πνευματικὴ διαδικασία καὶ συμβολίζει τὴν κατανόηση¹.

Στοὺς ἀρχαίους Αἰγυπτίους «ὁ θεῖος ὀφθαλμὸς», ὅπως τὸν ὀνόμαζαν, συναντᾶτο στὰ ἱερογλυφικὰ σύμβολα (ὀνομαζόταν Quadza) καὶ σήμαινε «αὐτὸς ποῦ ταΐζει τὴν φωτιὰ ἢ τὸ πνεῦμα τοῦ ἀνθρώπου». **Τὸ** πρόσωπο τοῦ αἰγυπτιακοῦ πανθέου ποῦ ἐκφράζει αὐτὴ τὴν διδασκαλία εἶναι ὁ Ὁσιρις.

Οἱ ἀρχαῖοι Αἰγύπτιοι ἀνέπτυξαν ἀκόμη περισσότερο τὴν διδασκαλία περὶ ὀφθαλμοῦ καὶ θεωροῦσαν, ὅτι ὁ ὀφθαλμὸς καὶ πιὸ συγκεκριμένα ὁ κύκλος τῆς ἰριδας ποῦ ἔχει ὡς κέντρο τὴν κόρη, μοιάζει «σὰν ἥλιος στὸ στόμα» καὶ δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὸν «δημιουργικὸ λόγο»².

Σύμφωνα μὲ τὴν μεταγενέστερη ἀποκρυφιστικὴ ἐρμηνευτικὴ, οἱ δύο ὀφθαλμοὶ ἐκφρά-

ζουν τὴν κανονικότητα τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ ἀντίστοιχου πνευματικοῦ ἐπιπέδου.

Ὁ ἕνας ὀφθαλμὸς ἔχει ἀμφίρροπη σημασία. Ἐπειδὴ εἶναι μόνο ἕνας, ἄρα ἕνας λιγότερος ἀπὸ τὸ κανονικό, ἐκφράζει ἕνα ὑποανθρώπινο ἐπίπεδο. Ὄταν τοποθετεῖται στὸ μέτωπο (δηλαδὴ πάνω ἀπὸ τὸ σημεῖο πού τὸ ἔχει τοποθετήσῃ ἡ φύση) συμβολίζει τὶς ὑπεράνθρωπες δυνάμεις, ἐρμηνεῖα πού στὴν Ἑλληνικὴ μυθολογία ἐκφραζόταν μὲ τοὺς Κύκλωπες.

Τὰ δύο μάτια ἐκφράζουν τὴν κανονικότητα τοῦ φυσικοῦ καὶ τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου, ἐνῶ τὸ τρίτο μάτι εἶναι σύμβολο τοῦ θεϊκοῦ ἢ τοῦ ὑπερανθρώπινου στοιχείου³.

9. Λωτὸς

Στὴν ἀρχαία Αἴγυπτο ὁ λωτὸς συνδεόταν μὲ τὸν ποταμὸ Νεῖλο καὶ κατὰ συνέπεια μὲ τὴν γονιμότητα.

Ἦταν ἔμβλημα ἀναγέννησης καὶ ἀθανασίας καὶ χρησιμοποιεῖτο στὶς τελετὲς ἐνταφιασμοῦ, ἰδιαίτερα σὲ γυναῖκες καὶ παιδιά. Ὁ Ὅσιρις, ὁ θεὸς τοῦ κάτω κόσμου, πολλὲς φορὲς ἀπεικονίζεται νὰ φορᾷ στὸ κεφάλι του καλύμματα ἀπὸ λωτό.

Ὁ Ὡρος, ὁ θεὸς τοῦ ἡλίου, ἀπεικονίζεται νὰ κάθεται πάνω σὲ ἕνα λωτό. Σύμφωνα μὲ τὴν αἰγυπτιακὴ μυθολογία ὁ λωτὸς πού ἐπέπλεε στὸ νερὸ συμβόλιζε τὴν νεοσχηματισμένη γῆ⁴.

Στὴ Δύση κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ Μεσαίωνα ὁ λωτὸς ταυτιζόταν μὲ τὸ μυστικιστικὸ «Κέντρο» καὶ κατὰ συνέπεια μὲ τὴν καρδιά⁵.

Γιὰ τὸν Ἰνδουισμό ὁ λωτὸς εἶναι τὸ σύμβολο τῆς μὴ προσκολλησεως. Ὅπως ὁ λωτὸς ἐπιπλέει στὸ νερὸ καὶ ταυτόχρονα παραμένει στεγνὸς ἔτσι καὶ ὁ ἄνθρωπος πού ἔχει πνευματικὲς ἀναζητήσεις θὰ πρέπει νὰ παραμένει μέσα στὸν κόσμον, ἀλλὰ νὰ μὴν ἐπηρεάζεται ἀπὸ αὐτόν⁶.

Παράλληλα ὁ λωτὸς ἔχει καὶ ἄλλους συμβολισμούς, ὡς ὅποιοι ἐξαρθῶνται ἀπὸ τὸν ἀριθμὸ τῶν πετάλων⁷. Ὁ λωτὸς πού ἔχει ἑπτὰ πέταλα συμβολίζει τὸν κόσμον μὲ κάθε πέταλο νὰ ἀντιπροσωπεύει μίαν ἀπὸ τὶς ὑποδιαίρεσεις τοῦ οὐρανοῦ⁸.

Ὁ λωτὸς, ὁ ὁποῖος ἔχει ὀκτῶ πέταλα θεωρεῖται τὸ «κέντρο» ὅπου κατοικεῖ ὁ Μπράχμα (ἢ Βράχμα) καὶ εἶναι ὄρατὴ ἐκδήλωση τῆς κρυφῆς δραστηριότητάς του. Ὁ λωτὸς μὲ τὰ χίλια πέταλα συμβολίζει τὴν τελικὴ ἀποκάλυψη. Ὁ συγκεκριμένος λωτὸς στὸ κέντρο του φέρει τὸ σχῆμα ἑνὸς τριγώνου πού στὸ

έσωτερικό του βρίσκεται «τὸ μεγάλο κενὸ» πὸν συμβολίζει τὸ ἄμορφο. **Τὸ ἄνθος** τοῦ λωτοῦ, ὅταν βγαίνει ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τοῦ Βισοῦ (θεὸς τοῦ Ἰνδουϊστικοῦ πανθέου) συμβολίζει τὸ ἄπειρο πὸν ἐξελίσσεται ἔξω ἀπὸ τὸν κεντρικὸ ἥλιο (τὸ κεντρικὸ σημεῖο τοῦ «ἀκινήτου κινουῦντος»)⁹.

Στὸν Ἰνδουϊσμό, μαζὶ μὲ τὸν λωτὸ ἀναπαριστᾶται συνήθως καὶ τὸ Λίγκαμ, ὁ ἱερὸς φαλλός, ἐνῶ ὁ ρόζ λωτὸς ἀντιπροσωπεύει τὰ γυναικεῖα ὄργανα ἀναπαραγωγῆς. **Οἱ θεὸς Πάντμα, Λάκσμι καὶ Κάλι** (θεὸς τοῦ Ἰνδουϊστικοῦ πανθέου) εἰκονίζονται μαζὶ μὲ λωτούς. **Σύμφωνα** μὲ τὴν Ἰνδουϊστικὴ διδασκαλία ἡ θεὰ Πάντμα γεννήθηκε ἀπὸ ἓνα λωτὸ πὸν ἀναβλύζει ἀπὸ τὸ μέτωπο τοῦ Βισοῦ, τοῦ φαλλικοῦ θεοῦ¹⁰.

Ὁ λωτὸς ἔχει πολὺ σημαντικὴ θέση καὶ στὴν κοσμολογικὴ θεώρηση τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ. **Ὁ «ὀμφάλιος λωτὸς»** τοῦ Βισοῦ, ἀνθίζει καὶ βγάζει ἓνα τεράστιο χρυσοῦ λωτὸ μὲ χίλια πέταλα, πάνω στὸ ὁποῖο κάθεται ὁ Μπράχμα (ἢ Βράχμα). **Τὰ πέταλα** αὐτοῦ τοῦ λωτοῦ ἀπλώνονται καὶ ἀπὸ αὐτὰ δημιουργοῦνται τὰ βουνὰ καὶ ρέουν τὰ ὕδατα τοῦ κόσμου¹¹.

Σύμφωνα μὲ τὶς διδασκαλίες τοῦ Ἰνδουϊσμοῦ, ὁ λωτὸς εἶναι τὸ *μοτίβο*, πάνω στὸ ὁποῖο δίνεται ἡ περιγραφή τῶν ζωτικῶν τσάκρας¹², τῶν ἐνεργειακῶν σημείων, τὰ ὁποῖα παρατάσσονται κατὰ μῆκος τοῦ σώματος¹³.

Στὸν Βουδισμό ὁ λωτὸς συμβολίζει τὴν ἀληθινὴ φύση τῶν ὄντων, ἐνῶ παράλληλα τὸν συνδέουν καὶ μὲ τὴν γέννηση τοῦ Βούδα καὶ τὸν ἀπεικονίζουν ὡς θρόνο ἢ τὸ κάθισμά του¹⁴. **Τὸ βουδιστικὸ μάντρα** διαλογισμοῦ «Ὡμ μάνι πάντμε χουμ» σημαίνει: «**Ὡ** στολίδι τοῦ λωτοῦ (=Βούδα) ψιθύρισε τὸ τραγούδι σου»¹⁵.

Γιὰ τὴν σχολὴ Pure Land τοῦ κινεζικοῦ καὶ ἰαπωνικοῦ βουδισμού ὁ λωτὸς συμβολίζει τὴν ἀγνότητα καὶ τὸ δόγμα τοῦ Βούδα¹⁶.

10. Κεραυνὸς

Συμβολίζει τὴν πτώση τοῦ Ἐωσφόρου στὴ γῆ, ὁ ὁποῖα ἔμοιαζε μὲ ἀστραπή, ὅπως ἀναφέρει ὁ ἴδιος ὁ Κύριος: «**Ἐ**θεώρουν τὸν σατανᾶν ὡς ἀστραπὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ πεσόντα» (Λουκ. ι' 18).

Οἱ σατανιστὲς ὀνομάζουν αὐτὸ τὸ σύμβολο «καταστροφέα». **Ὁ** διπλὸς κεραυνὸς χρησιμοποιήθηκε ἀπὸ τοὺς Γερμανοὺς Ναζὶ ὡς σύμβολο τοῦ Τάγματος τῶν ΕΣ-ΕΣ. **Τὸ** σύμβολο ὀνομαζόταν Schutzstaffeln¹⁷.

11. Ὁ ἀντεστραμμένος Σταυρὸς

Ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ γνωστὰ καὶ συνήθη σατανιστικὰ

σύμβολα. Συχνά χαρακτηρίζεται και ως ο σταυρός της άμαρτίας. Είναι σύμβολο χλευασμού του Τιμίου και Ζωοποιού Σταυρού. Ξεχαιτίας της σύνδεσής του με τον Σατανισμό, δέν συναντάται πολύ εύκολα στην καθημερινότητά μας, αλλά είναι σύνηθες σύμβολο όρισμένων ομάδων metal μουσικής¹⁸.

12. Μάνταλα

Τὰ Μάνταλα (σανσκριτική λέξη πού σημαίνει κύκλος), αποτελούν ένα πολύ σημαντικό σύμβολο για τὸ σύμπαν και αποτελούν σημαντικό βοήθημα για τὸν διαλογισμό, τόσο για τὸν Ἰνδουισμό, ὅσο και για τὸν Βουδισμό¹⁹. Στις θρησκευτικές τελετουργίες τῶν δύο αὐτῶν θρησκείων ὀνομάζονται yantra²⁰.

Τὰ μάνταλα ἔχουν τρία βασικά χαρακτηριστικά στην κατασκευή τους. **Τὸ πρῶτο** εἶναι τὸ κέντρο πού ὑποδηλώνει τὸ ὑπέρτατο ὄν, τὴν «Ἀρχή» και τὸ «Αἰώνιο», τὸ **δεύτερο** εἶναι ἡ συμμετρία πού ἐκφράζεται μέσα ἀπὸ τὰ σχέδια και τὸ **τρίτο** τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα²¹.

Τὸ βασικό γεωμετρικό σχέδιο, μέσα στοῦ ὁποῖο ἐντάσσονται ὅλα τὰ ἄλλα εἶναι ὁ κύκλος πού συμβολίζει τὸ σύμπαν. Τὸ κέντρο τοῦ κύκλου συμβολίζει τὴν τελειότητα ἢ τὸν ἄξονα τοῦ ταντρικοῦ κόσμου, τὸ ὄρος Μεροῦ. Πολλές φορές στοῦ κέντρο τοῦ κύκλου μπορεῖ νὰ εἰκονίζεται ὁ Βούδας ἢ μία Ἰνδουιστική θεότητα σὲ ἡρεμῆ ἢ ἐξοργισμένη κατάσταση. Ὁ μέγας κύκλος μπορεῖ πολλές φορές νὰ περιλαμβάνει ἐντός του και ἕναν ἄλλο μικρότερο πού συμβολίζει τὴν γῆ, ὁ ὁποῖος ἔχει τέσσερις εἰσόδους σὲ τέσσερα σημεῖα μία σὲ κάθε πλευρά, πού συμβολίζουν τὰ τέσσερα σημεῖα τοῦ ὀρίζοντα. Ὅλα τὰ ἄλλα σχήματα πού χρησιμοποιοῦνται συμβολίζουν διαφορετικές ὄψεις τῆς ἐνέργειας. Τὰ μάνταλα αποτελοῦν, σύμφωνα με τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ Ἰνδουισμοῦ και τοῦ Βουδισμοῦ, πεδία στα ὁποῖα συγκεντρώνεται δημιουργική ἐνέργεια²². Τὰ μάνταλα συμβολίζουν τὸ ταξίδι τοῦ διαλογιζόμενου μέσα ἀπὸ διάφορα ἐπίπεδα συνειδητότητας πρὸς τὸ κέντρο, τὸ ὁποῖο εἶναι ἡ τελική, ὑπέρτατη ἔνωση με τὸ θεῖο²³, ὅπως αὐτὸ εἶναι κατανοητὸ στα δύο αὐτὰ θρησκευματα.

Ἡ κουνταλίνη γιόγκα χρησιμοποιεῖ και αὐτὴ μάνταλα καθὼς θεωροῦνται, ὅτι σὲ αὐτὰ ἀπεικονίζονται τὰ τσάκρας. Ὅταν χρησιμοποιοῦνται κατὰ τὴν διάρκεια τοῦ διαλογισμοῦ,

θεωρεῖται, ὅτι δίνουν τὴν δυνατότητα στὸν διαλογιζόμενο νὰ εἰσέλθει περισσότερο ἐντὸς τοῦ ἑαυτοῦ του καὶ νὰ φθάσει σὲ μεγάλο βαθμὸ στὴν ἐσωτερικὴ ἰσορροπία ἢ ἐνότητα. Ὅταν κάποιος φθάσει στὸ τέλος, τότε φθάνει στὴν πραγματικὴ ὀλοκλήρωση²⁴.

Στὶς χῶρες ποὺ κυριαρχεῖ ὁ Ἰνδουϊσμός καὶ ὁ Βουδισμός τὰ μάνταλα ἀπεικονίζονται συνήθως πάνω σὲ ὑφάσματα ἀλλὰ καὶ σὲ τοίχους βουδιστικῶν μοναστηριῶν. Μποροῦν ἐπίσης νὰ κατασκευαστοῦν σὲ τριαδιάστατες φιγούρες ἢ καὶ νὰ χορευοῦνται. Ἀκόμη μποροῦν νὰ ἀποτελέσουν νοερὲς κατασκευές, συνήθεια ἰδιαίτερα προσφιλῆς στοὺς Θιβητιανούς Λάμα²⁵. Στὴν Δυτικὴ Εὐρώπη διαπιστώνουμε τὴν χρῆση τους ὡς διακοσμητικῶν σὲ ὑφάσματα καὶ ροῦχα, ἀλλὰ καὶ στὴ λεγόμενη ζωγραφικὴ ἐνηλίκων.

* * *

Ἀπὸ ὅσα καταγράψαμε παραπάνω σχετικὰ μὲ τὰ διάφορα σύμβολα καὶ ὅπως αὐτὰ χρησιμοποιοῦνται ἀπὸ τὴν «Νέα Ἐποχὴ» καὶ τὸν ἀποκρυφιστικὸ χῶρο, καθίσταται σαφές, ὅτι οἱ Χριστιανοὶ δὲν ἐπιτρέπεται νὰ φέρουν πάνω τους ἢ νὰ διακοσμοῦν τοὺς χῶρους ποὺ ζοῦν καὶ κινοῦνται μὲ τέτοιου εἶδους σύμβολα.

Αὐτὰ ἀποτελοῦν ἔκφραση διδασκαλιῶν, κυρίως ἀποκρυφιστικῶν, οἱ ὁποῖες εἶναι ἀντίθετες πρὸς τὴν σωτηριώδη διδασκαλία τοῦ Κυρίου.

Τὸ μόνο σύμβολο ποὺ οἱ Χριστιανοὶ μποροῦν [καὶ πρέπει] νὰ φέρουν πάνω τους ἢ νὰ τοποθετοῦν στὶς οἰκεῖες τους εἶναι αὐτὸ τοῦ Τιμίου καὶ Ζωοποιοῦ Σταυροῦ. Ὁ Τίμιος Σταυρός, πάνω στὸν ὁποῖο Σταυρώθηκε ὁ Σωτήρας Χριστὸς χάρισε στὸν πεπτωκότα ἄνθρωπο τὴν σωτηρία καὶ τὴν ὁδὸ ἐπιστροφῆς στὴν κοινω- νία του μὲ τὸν Τριαδικὸ Θεό, ἐνῶ ταυτόχρονα ἀποτελεῖ, σύμφωνα μὲ τὴν θεολογία τῆς Ἐκκλησίας μας, «ὄπλον κατὰ τοῦ διαβόλου».

□

(*) Περιοδ. «Διάλογος», ἀριθμ. 112/ Ἀπρίλιος-Ἰούνιος 2023, σελ. 14-17. Τῆς Ἀγγελικῆς Δ. Χατζηγιάννου, Δρος Θεολογίας. • Ἐπιμέλ. ἡμετ.

1. J.E. Cirlot, *Τὸ λεξικὸ τῶν συμβόλων*, ἔκδ. Κονιδάρη, Αθήνα 1995, σελ. 347.
2. Cirlot, *Τὸ λεξικὸ τῶν συμβόλων*, σελ. 347.
3. Cirlot, *Τὸ λεξικὸ τῶν συμβόλων*, σελ. 347.

4. Rosemary Ellen Guiley, «Λωτός», *Harper's Έγκυκλοπαίδεια Μυστικιστικῶν καὶ Παραφυσικῶν Ἐμπειριῶν*, Ἀθήνα 1994, σελ. 402-403.
5. Cirlot, *Τὸ λεξικὸ τῶν συμβόλων*, σελ. 336.
6. Rosemary Ellen Guiley, «Λωτός», σελ. 402.
7. Cirlot, *Τὸ λεξικὸ τῶν συμβόλων*, σελ. 336.
8. Guiley, «Λωτός», σελ. 402.
9. Cirlot, *Τὸ λεξικὸ τῶν συμβόλων*, σελ. 336.
10. Guiley, «Λωτός», σελ. 402.
11. Guiley, «Λωτός», σελ. 402.
12. Rodrigues H., *Introduction to Hinduism*, ἔκδ. Routledge, 2017², σελ. 276.
13. Guiley, «Λωτός», σελ. 402.
14. Guiley, «Λωτός», σελ. 402.
15. Guiley, «Λωτός», σελ. 402.
16. Guiley, «Λωτός», σελ. 402.
17. Liungman C., *Dictionary of symbols*, ABC-Clio, California 1991, σελ. 67.
18. Ἀλεβιζοπούλου Ἀντωνίου π., *Νεοσατανισμός. Ὁρθόδοξη θεώρηση καὶ ἀντιμετώπιση*, Ἀθήνα 1996, σελ. 103.
19. Gibson, *Sings and Symbols*, σελ. 103.
20. Rosemary Ellen Guiley, «Μαντάλα», *Harper's Έγκυκλοπαίδεια Μυστικιστικῶν καὶ Παραφυσικῶν Ἐμπειριῶν*, Ἀθήνα 1994, σελ. 421.
21. Guiley, «Μαντάλα», σελ. 422.
22. Gibson, *Sings and Symbols*, σελ. 83.
23. Guiley, «Μαντάλα», σελ. 421.
24. Guiley, *Sings and Symbols*, σελ. 83.
25. Guiley, «Μαντάλα», σελ. 421.